

Unhack Democracy előzetes jelentése: Továbbra is erőteljes a választási klientúra- és függőségi viszonyrendszer jelenléte a szavazóhelyiségben a választás napján

Közel 600 pártdelegált és önkormányzati választott szavazatszámiláló bizottsági tag beszámolója alapján a leggyakoribb visszaélési formák, mint például az illegális mozgósítás, a láncszavazás és a mozgóurnás szavazók befolyásolása, valamint a szavazás titkosságának megsértése a 2022-es választáson is mérhetőek.

A 2018 óta ez az ötödik, az [Unhack Democracy](#) a választások tisztaságáért küzdő pártfüggetlen szervezet által vizsgált választás és az első online felmérés amiben kormánypárti önkormányzatok által választott tagok is részt vettek. **A hatpárti 20K mozgalom ugyan sikeresen tudott az Unhack Democracy és más civil szervezet több éves munkájára és [kampányaira](#) az összellenzék támogatásával rácsatlakozni, amivel az ellenzéki pártok országosan frissíteni tudták a szavazatszámilálói adatbázisukat, azonban az Unhack Democracy korábbi felméréseihez hasonlóan a megkérdezettek 16 százaléka számolt be arról, hogy az általa észlelt csalásgyanús eseteket, mint például a szavazók befolyásolását, a szavazatvásárlást, az illegális mozgósítás gyanúját, és a szavazás titkosságának megsértését nem jegyzőkönyveztették.**

Pozitív változás, hogy jelentősen csökkent az adminisztrációs hibák előfordulása, hogy a delegált SZSZB tagok átlagéletkora 55+ évről 35-44 évre csökkent, és, hogy a választásba vetett bizalom 2018-hoz képest a duplájára nőtt.

Az eredmények számokban:

- Az összes megkérdezett (delegált és választott SZSZB tag) 7 százalékánál merült fel a láncszavazás gyanúja, ami összesen 23 esetet jelent.

- A megkérdezett delegált tagok közel 5 százaléka számolt be illegális mozgósításról. 2022-es parlamenti választás során a titkos szavazás alapelve rendszerint sérült.
- A megkérdezett delegált tagok 11,5 százaléka számolt be arról, hogy több mint 10 esetben több felnőtt tartózkodott úgy a fülkében, hogy a választó nem kért segítséget.
- A választott tagok közel 10 százaléka 2 és 5 közé teszi ezen esetek számát, további 6 százalékuk pedig 5 és 10 közé.
- **Kiugró adatokat tapasztaltunk a mozgúrnázás közbeni rendellenességek tekintetében.**
- **A megkérdezett delegáltak közel 15 százaléka válaszolta azt, hogy mozgúrnázás közben észlelt a választóra tett nyomásyakorlást.**

Ezt támasztja alá a TASZ a Tiszta szavazás koalícióval, aminek köszönhetően, 10 megyében több száz aktivista volt jelen a választás napján a szavazóhelyiségeken kívül, hogy választások tisztaságát felügyelje és ennek keretében mind a 10 megyében szereztek bizonyítékot csalásgyanús esetekről. A TASZ szerint *„A csalásokkal és visszaélésekkel szembeni jogi fellépésre alkalmatlan a jogi környezet és az intézményrendszer. Ezekkel szemben érdemi fellépést vagy vizsgálatot nem várhatunk.”* Az Unhack Democracy továbbra is fontosnak tartja, hogy a rendellenességek és csalásgyanús eseteket jegyzőkönyvezzék a szavazatszámológok, hiszen ennek hiánya torzítja választás tisztaságáról alkotott képet.

Ugyan a szavazatszámológok az előző évekhez képest felkészültebbek voltak, hiszen a megkérdezett delegáltak 95 százaléka a Helyi Választási Irodák által az eskütétellel egyidejűleg megtartott oktatáson kívül a civilek és a 20K tananyagait is elvégezték, azonban a megkérdezett SZSZB tagoknak továbbra is hiányosak az ismereteik

arról, hogy az SZSZB-nek és a jegyzőkönyvvezetőnek milyen jogkörei és kötelezettségei vannak.

Sajnálatos azonban, hogy több civil szervezet, beleértve az Unhack Democracy-t is azt tapasztalta, hogy a hatpárti 20K kezdeményezés részben intellektuális kisajátítás által, a civil szereplők eddigi munkáját és erőforrásait felhasználva úgy készített, szakmailag több szempontból is megkérdőjelezhető tananyagot és toborzott SZSZB tagokat, hogy az érintett civil szervezeteket és azok szakmai javaslatait teljes mértékben figyelmen kívül hagyta. Ugyan az ellenzéki szavazatszámolás ezzel együtt is összességében sikeresnek tekinthető, azonban a 20K hatpárti mozgalom tevékenysége és kommunikációja aggályokat vet fel az ellenzéki pártok a civilekhez való viszonyulásában

Az Unhack Democracy úgy véli, hogy az nem megállapítható, hogy a rendellenességek és visszaélések milyen mértékben befolyásolták a 2022-es parlamenti választás eredményét, de bizonyos, hogy szükséges a választási klientúra rendszer elleni határozottabb fellépés, annak érdekében, hogy a legkiszolgáltatottabb választók szabad akarata is érvényesülni tudjon. Mivel jelentős eltérés mutatkozik a delegált és a választott tagok megítélése és tapasztalatai között, a szervezet fókuszcsoportos interjúk szükségességére hívja fel a figyelmet.

A választások tisztasága közös ügyünk, ezért kell közösen fellépnünk a tisztességes feltételek és egy igazságosabb választási rendszerért. Továbbá be kell vezetni a független civil választási megfigyelést, amit eddig az EBESZ minden jelentésében megfogalmazott az ajánlásai között az első 1998-missziója óta.

UNHACK DEMOCRACY

A European Platform for Democratic Elections (EPDE) szervezet tagja, amihez olyan civil választási megfigyelők tartoznak, mint az ukrán OPORA vagy a belarusz VIASNA. Az Unhack vizsgálataira az EBESZ 2022-es igényfelmérő missziójának értékelésében is hivatkozott.

További információ: press@unhackdemocracy.eu

SZSZB TAPASZTALATOK A 2022. ÉVI ORSZÁGGYŰLÉSI VÁLASZTÁSON

AZ UNHACK DEMOCRACY KUTATÁSÁNAK ELŐZETES EREDMÉNYEI

(c) Unhack Democracy 2022.
Minden jog fenntartva.

ELŐZETES EREDMÉNYEK

Tanulmányunkban az Unhack Democracy civil szervezet 2022. évi április 3-i országgyűlési választást érintő kutatásának előzetes eredményeit ismertetjük meg.

Összefoglalónk **425 delegált és 134 választott szavazatszámiláló bizottsági (SZSZB) tag tapasztalatain alapszik.** Az 54 kérdésből álló online kérdőívünket április 5-én egyrészt azoknak a felhasználóknak küldtük ki, akik elvégezték az Unhack Democracy által szszb tagok számára készített online tananyagot, másrészt a 106 OEVK jegyzőinek azzal a kéréssel, hogy továbbítsák a kérdőívet a választott tagokhoz. Mivel a kérdőívünket sikerült eljuttatni választott SZSZB tagokhoz is, így **2018 óta első alkalommal tudunk olyan szszb tagokat is bevonni a felmérésünkbe, akik közel 90 százalékát kormánypárti önkormányzatok választottak be a bizottságokba.** Mivel az online felmérésben egyes kategóriákban jelentős eltérések mutatkoztak a delegált és a választott tagok között annak tekintetében, hogy milyen tapasztalatokat szereztek a 2022-es országgyűlési választás integritására vonatkozóan, fontosnak tartjuk, hogy a **két csoport (delegált és választott szszb tagok) tapasztalatait és megítélését összehasonlítsuk és a projekt második fázisában külön vizsgáljuk.**

A kutatás második fázisára 2022. májusában kerül sor, amikor több fókuszcsoportos interjúban vizsgáljuk az szszb tagok munkáját és a bizottságokon belüli működési mechanizmusokat, figyelembe véve az szszb tagok OEVK eloszlását és az online felmérés során megmutakozó különbségeket a delegált és választott tagok közötti tapasztalatokban.

A 2018 óta ez az ötödik, az Unhack Democracy által vizsgált **választás. 2022-ben az Unhack Democracy többek között a Számolj a Demokráciáért kampányával sikeresen hívta fel mind a hazai mind pedig a nemzetközi figyelmét arra a magyar demokratikus folyamatokat veszélyeztető tendenciára,** ami a választások nem megfelelő lebonyolításából adódhat. Ezen kezdeményezés sikerét az is alátámasztja, hogy szervezetünk és más civil szervezet több éves munkájára tudott jelentős erőforrás többlettel a hatpárti 20k mozgalom rácsatlakozni, aki április 3-án 19.462¹ embert delegált 10.243 szavazóköribbe.

Sajnálatos azonban, hogy több civil szervezet, beleértve az Unhack Democracy-t is azt tapasztalta, hogy a **hatpárti 20k kezdeményezés részben intellektuális kisajátítás által,** a civil szereplők eddigi munkáját és erőforrásait felhasználva **úgy készített, szakmailag több szempontból is megkérdőjelezhető² tananyagot és toborzott szszb tagokat, hogy az érintett civil szervezeteket és azok szakmai javaslatait teljes mértékben figyelmen kívül hagyta.** Ugyan az ellenzéki szavazatszámilálás ezzel együtt is összességében sikeresnek tekinthető, azonban a 20k hatpárti mozgalom tevékenysége és kommunikációja aggályokat vet fel az ellenzéki pártok a civilekhez való viszonyulásában.

¹Közérdekű adatigényléssel az NVI által 2022. április 14-én megküldött információ alapján.

² <https://drive.google.com/file/d/162ws1Vuq8MUXNd2GiyFjmXBEgMbC-k8S/view?usp=sharing>

Előzetes eredményeink számokban:

- A 2022. évi országgyűlési választáson résztvevő **szavazatszámhláló bizottsági tagok átlagéletkora jelentősen csökkent.**
- **Jelentős eltérés mutatkozik a delegált és a választott tagok megítélése és tapasztalatai között, ami a fókuszcsoportos interjúk szükségességére hívja fel a figyelmet.**
- A választásba vetett **bizalom az szszb-k körében az eddigi évekhez képest jelentősen javult, de még mindig közel 20 százalék azoknak a megkérdezett delegáltaknak az aránya, akik nem bíztak meg a választás lebonyolításának tisztaságában.**
- A korábbi évekhez képest jelentős mértékben **visszaesett az adminisztratív rendellenességek száma.**
- **Az szszb tagok az előző évekhez képest felkészültebbek voltak. A megkérdezett delegáltak 95 százaléka a HVI-k által az esküvétellel egyidejűleg megtartott oktatáson kívül a civilek és a 20k tananyagait is elvégezte.**
- **Ugyan javult az szszb tagok felkészültsége, de az szszb tagoknak továbbra is hiányos az ismeretük arról, hogy az szszb tagok és a jegyzőkönyvvezető milyen jogkörökkel rendelkeznek. A megkérdezett delegált tagok több mint 11 százaléka és a megkérdezett választott tagok közel 7 százaléka számolt be arról, hogy a bizottsági munka bizonyos fázisait nem végezhetette.**
- Igen gyakori az az adminisztratív rendellenesség, ami a jegyzőkönyvvezető jogköreit érinti. A megkérdezett **delegáltak 20 százaléka és a megkérdezett választott tagok 46 százaléka mondta azt, hogy a jegyzőkönyvvezető kezelte a névjegyzéket.** Ez az arány a jegyzőkönyvvezető részvételét illetően a szavazatszámhlálásban **16 (delegált tagok) és 21 (választott tagok) százalék volt.**
- **Továbbra is erőteljes a választási klientúra- és függőségi viszonyrendszer jelenléte.**
- Az összes megkérdezett (delegált és választott szszb tag) **7 százalékánál merült fel a láncszavazás gyanúja, ez összesen 23 esetet jelent.**
- A megkérdezett delegált tagok közel **5 százaléka számolt be illegális mozgósításról.**
- **2022-es parlamenti választás során a titkos szavazás alapelve rendszerint sérült. A megkérdezett delegált tagok 11,5 százaléka számolt be arról, hogy több mint 10 esetben több felnőtt tartózkodott úgy a fülkében, hogy a választó**

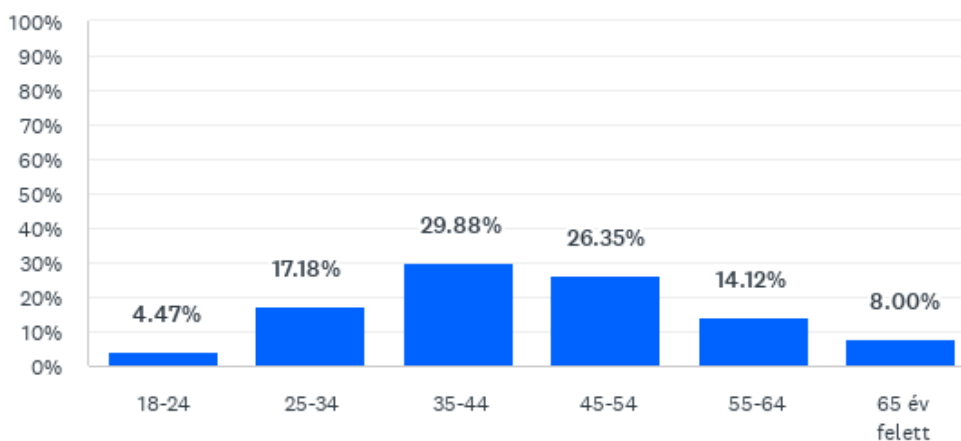
nem kért segítséget. A **választott tagok közel 10 százaléka 2 és 5 közé teszi ezen esetek számát, további 6 százalékuk pedig 5 és 10 közé.**

- **Kiugró adatokat tapasztaltunk a mozgúrnázás közbeni rendellenességek tekintetében. A megkérdezett delegáltak közel 15 százaléka válaszolta azt, hogy mozgúrnázás közben észlelt a választóra tett nyomásgyakorlást.**
- **A megkérdezett delegáltak több mint 16 százaléka nem jegyzőkönyveztetette a szavazókörben észlelt rendellenességet.** A delegáltak ezek között a rendellenességek között a a szavazók befolyásolását, a szavazatvásárlás és illegális mozgósítás gyanúját, a szavazás titkosságának megsértését említették.

1. SZSZB TAGOK ÉLETKOR SZERINT

Összességében elmondható, hogy számos, a fiatalabbakat is megszólítani tudó és a felkészült szavazatszámításra buzdító kampány eredményeként a szavazatszámító bizottsági tagok átlagéletkora jelentősen csökkent. Míg a 2018-as és 2019-es vizsgálataink alapján a delegáltak több mint **50 százalékuk volt 55 év feletti, és ebből közel 30 százalékuk 65 évnél idősebbnek mondta magát**, addig a 2022-es parlamenti választást követően a megkérdezett delegáltak **22 százalékuk volt 55 év feletti, és csupán 8 százalékuk valotta magát 65 évnél idősebbnek**.

Mi az Ön életkora? (Delegált szszb tagok)

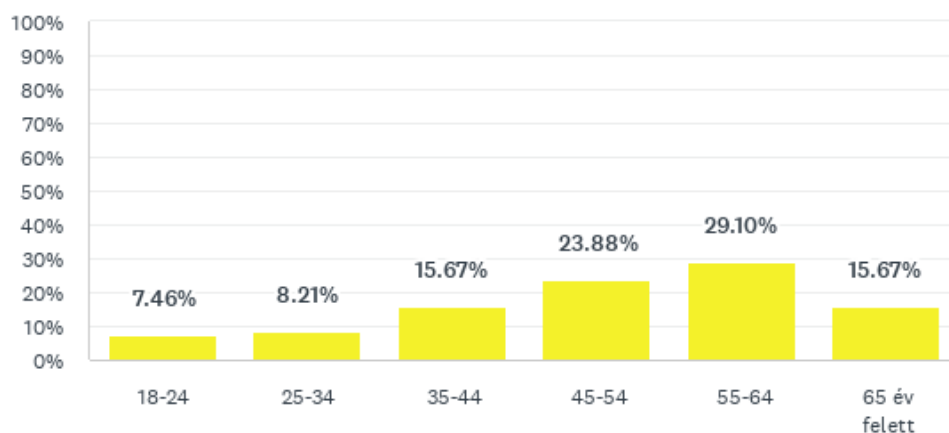
Táblázat 1.: Országgyűlési Választás 2022: SZSZB delegált tagok életkor szerint

Ez a kép némileg változik, ha megvizsgáljuk a **választott tagok életkor szerinti eloszlását**. A megkérdezett **választott tagok 45 százalékuk 55 év, és 15 százalékuk 65 év feletti**. Életkor tekintetében ez az eltérés a két csoport között (delegált és választott szszb tag) azonban abból a szempontból nem meglepő, hogy az elnök és az elnökhelyettes csak választott tag lehet, és őket a jegyzőkönyvvezető általában a hosszú éves tapasztalataikra hivatkozva javasolja a bizottságok élére. Ahogy azonban az eddigi kutatásaink alátámasztják, **a hosszú éves tapasztalat nem jelent feltétlenül naprakész szakértelmet**. Ez tükröződik azokban az elégedettségi mutatókban is, amik az szszb elnök felkészültségére vonatkoznak.³

³ A megkérdezett delegált tagok 22 százalékuk nem volt elégedett az szszb elnök felkészültségével. Ez az adat a választott tagoknál a saját, nagy arányú érintettség miatt nem valid.

Mi az Ön életkora? (Választott szszb tagok)

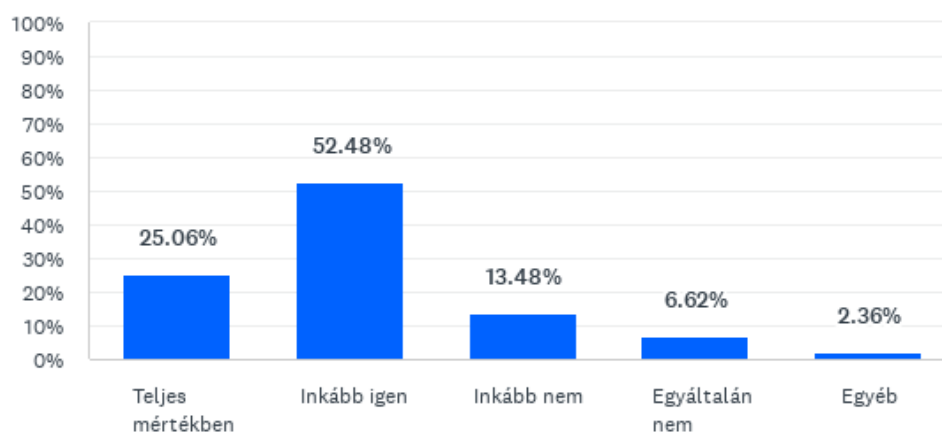

Táblázat 2.: Országgyűlési Választás 2022: SZSZB választott tagok életkor szerint

2. BIZALOM A VÁLASZTÁSOK TISZTASÁGÁBAN

Ugyan a választások tisztaságába vetett **bizalom az eddigi évekhez képest jelentősen javult, de még mindig közel 20 százalék azoknak a megkérdezett delegáltaknak az aránya, akik nem bíztak meg a 2022-es országgyűlési választás lebonyolításának tisztaságában.**

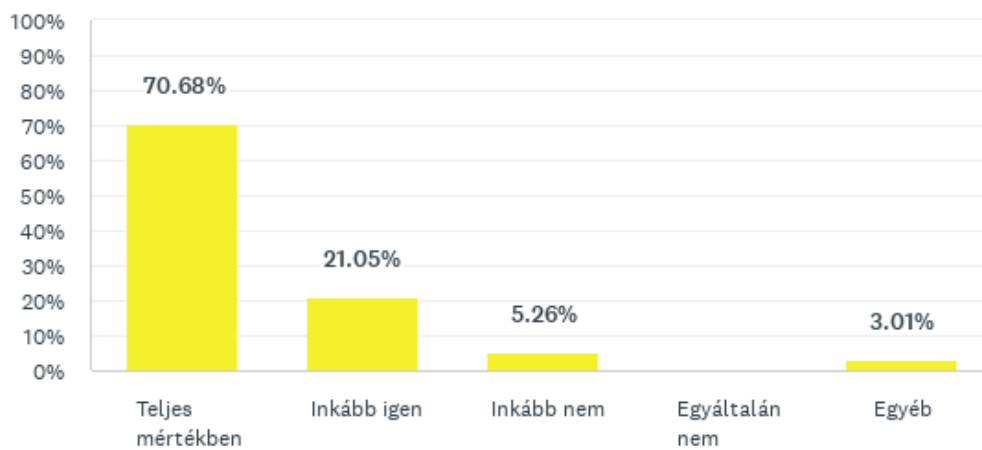
Össességében Ön mennyire bízott meg az 2022-es országgyűlési választás lebonyolításának tisztaságában? (Delegált szszb tagok)

Táblázat 3.: Országgyűlési Választás 2022: Bizalom (delegált tagok)

Ennél a kérdésnél szembeűnő a **delegáltak és a választott tagok válasza közötti eltérés**. Míg a megkérdezett **delegált tagok 20 százaléka nem bízott** a választások tisztaságában, úgy ez az arány a megkérdezett **választott tagok körében csupán 5 százalék**. A jelentős diszkrepancia okainak feltárására a fókuszcsoporthoz interjúk során teszünk kísérletet.

**Össességében Ön mennyire bízott meg az 2022-es országgyűlési választás lebonyolításának tisztaságában?
(választott szszb tagok)**

Táblázat 4.: Országgyűlési Választás 2022: Bizalom (választott tagok)

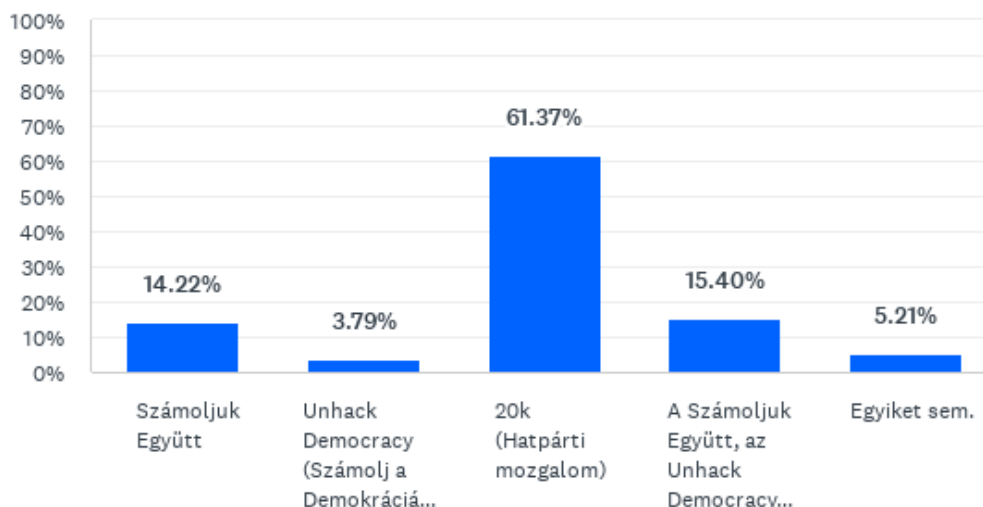
3. ADMINISZTRATÍV RENDELLENESÉGEK

Össességében elmondható, hogy a beszámolók alapján a korábbi évekhez képest jelentős mértékben **visszaesett az adminisztratív rendellenességek száma**. Az idei választást követően a megkérdezett szszb tagok elenyésző mértékben számoltak be például olyan esetről, amikor a nemzetiségi választó rossz szavazólapot kap, vagy a választó nem kap borítékot, vagy pecsét nélküli szavazólapot kap. Gyakori hiányosság volt a korábbi években, hogy az érvénytelen szavazólapok hátulján az szszb nem tüntette fel az érvénytelenség okát és, a bizottság tagjai nem látták el az érvénytelen szavazólapokat a szignójukkal. Idén a szavazatszámolásnál adminisztratív könnyebbséget jelentett, hogy az érvénytelen szavazólapok regisztrálására az NVI a leggyakoribb érvénytelenségi kategóriákkal külön bélyegzőt készített és juttatott el minden szavazóköribe.

Feltételezésünk szerint az **adminisztratív rendellenességek jelentős csökkenésének legfőbb oka az szszb tagok** az előző évekhez képesti **magasabb fokú felkészültségben keresendő**. Az eddigi évekhez képest pozitív változás, hogy a megkérdezett delegáltak 95 százaléka a HVI-k által az eskütétellel egyidejűleg megtartott oktatáson kívül a civilek és a 20k tananyagait is elvégezte.

Melyik civilszervezet/hatpárti mozgalom tananyagát végezte el?

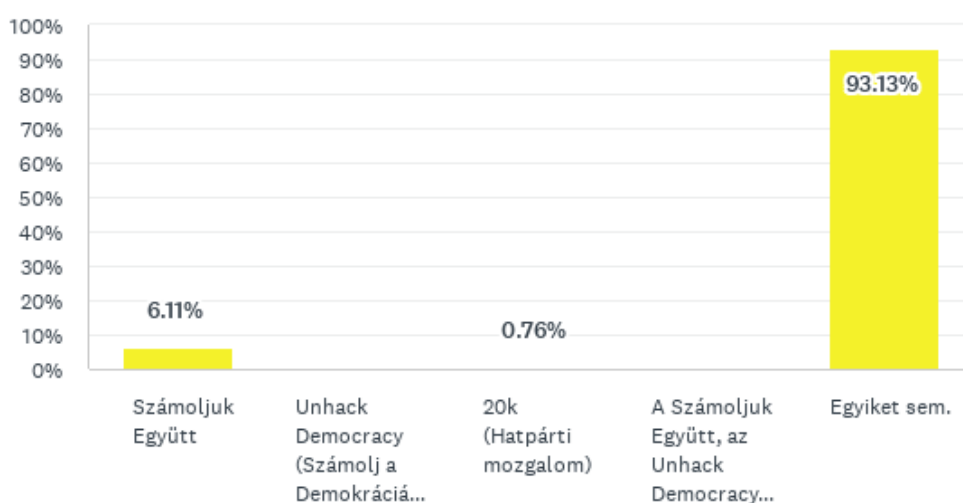
(delegált szszb tagok)

Táblázat 5.: Országgyűlési Választás 2022: Oktatás (delegált tagok)

Ahogy fent is írtuk, a **választott tagok legnagyobb része kormánypárti önkormányzatok által megválasztott szszb tagként vett részt a 2022. évi szavazatszámilálásban**, így hozzájuk az ellenzékiként és soros-szervezetként⁴ megbélyegzett **civilek oktatóanyagai nem jutottak és nem is igen juthattak el**. Ezt tükrözi az alábbi ábra is, miszerint a megkérdezett választott tagok 93 százaléka nem végzett el egyet sem a fent említett tananyagok közül.

**Melyik civilszervezet/hatpárti mozgalom tananyagát végezte el?
(választott szszb tagok)**

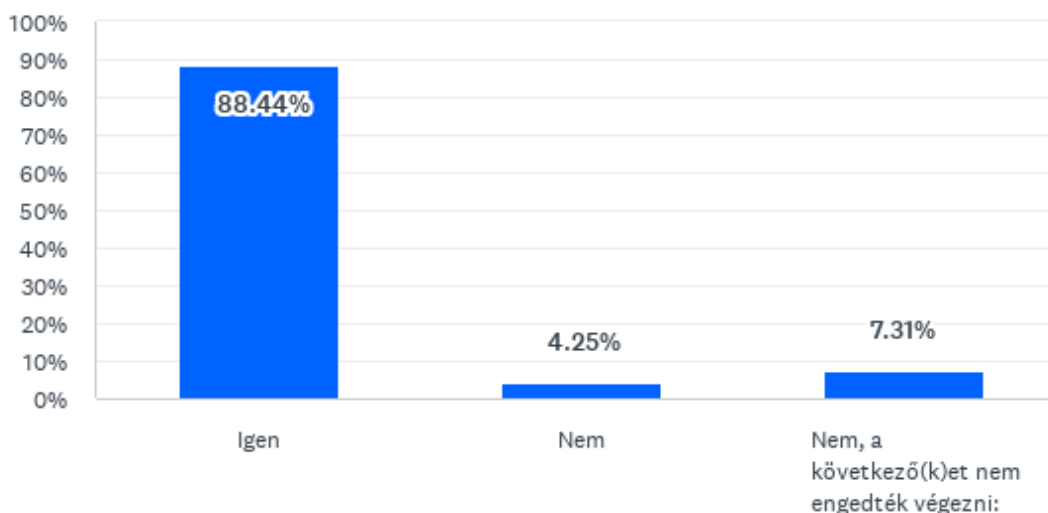

Táblázat 6.: Országgyűlési Választás 2022: Oktatás (választott tagok)

⁴ Pl. https://mandiner.hu/cikk/20220205_belfold_valasztasok_valasztas_2022_soros_gyorgy_ebesz

Ugyan jelentősen javult az szszb tagok felkészültsége, azonban a korábbi felméréseinkhez hasonlóan összességében most is megállapítható, hogy a bizottsági tagoknak hiányos az ismeretük arról, hogy az szszb tagok és a jegyzőkönyvvezető, aki nem tagja az szszb-nek, milyen jogkörökkel rendelkeznek. **Annak ellenére, hogy a bizottság önkormányzati választott és a jelölő szervezetek által megbízott tagjainak jogai és kötelezettségei azonosak, a megkérdezett delegált tagok több mint 11 százaléka és a megkérdezett választott tagok közel 7 százaléka számolt be arról, hogy a bizottsági munka bizonyos fázisait nem végezhette, pl. a választói névjegyzéket nem kezelhette, vagy nem kísérhette el a mozgóurnát.**

**A bizottsági munka bármelyik fázisát végezhette?
(delegált szszb tagok)**

Táblázat 7.: Országgyűlési Választás 2022: Munkafolyamatok (delegált tagok)

**A bizottsági munka bármelyik fázisát végezhette?
(választott szszb tagok)**

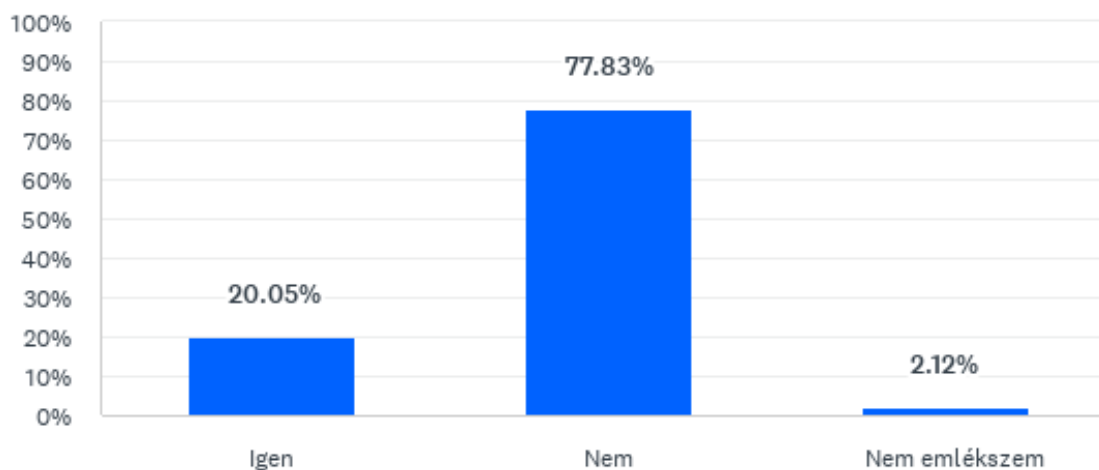

Táblázat 8.: Országgyűlési Választás 2022: Munkafolyamatok (választott tagok)

4. JEGYZŐKÖNYVVEZETŐ MINT „SZSZB-TAG“

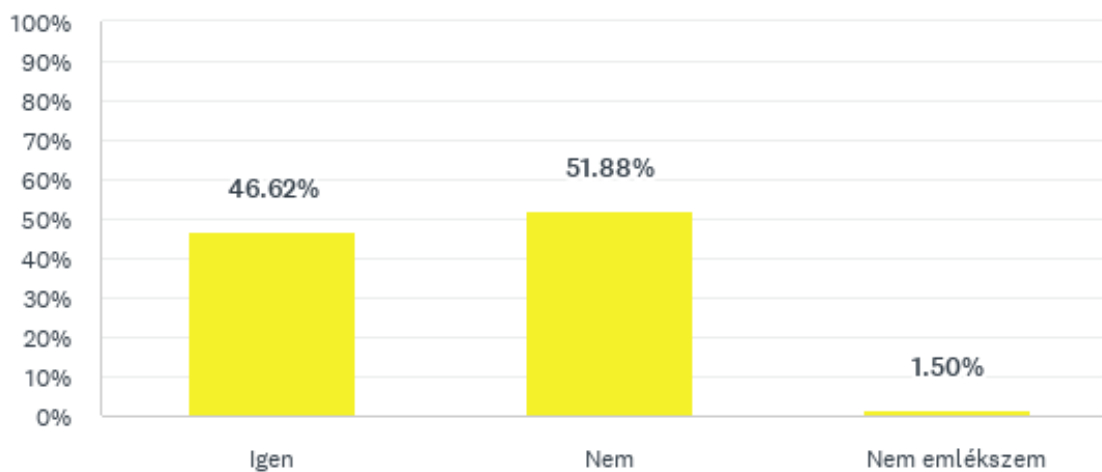
Szembevetendő az az igen gyakori adminisztratív rendellenesség, ami a jegyzőkönyvvezető jogköreit érinti. Mivel **a jegyzőkönyvvezető nem tagja az SZSZB-nek**, hanem a Helyi Választási Iroda képviselőjeként van jelen a szavazóhelyiségben, és a legfontosabb feladata, hogy a jegyzőkönyveket az SZSZB döntései alapján szakszerűen kitöltse, **semmilyen felhatalmazása nincs, hogy kezelje a névjegyzéket vagy részt vegyen a szavazatszámolásban**. A megkérdezett delegáltak 20 százaléka és a megkérdezett választott tagok 46 százaléka mondta azt, hogy a jegyzőkönyvvezető kezelte a névjegyzéket. Ez az arány a jegyzőkönyvvezető részvételét illetően a szavazatszámolásban 16 (delegált tagok) és 21 százalék (választott tagok) volt.

A jegyzőkönyvvezető kezelte a névjegyzéket? (delegált szszb tag)

Táblázat 9.: Országgyűlési Választás 2022: Jegyzőkönyvvezető névjegyzék (delegált tagok)

A jegyzőkönyvvezető kezelte a névjegyzéket? (választott szszb tag)

Táblázat 10.: Országgyűlési Választás 2022: Jegyzőkönyvvezető névjegyzék (választott tagok)

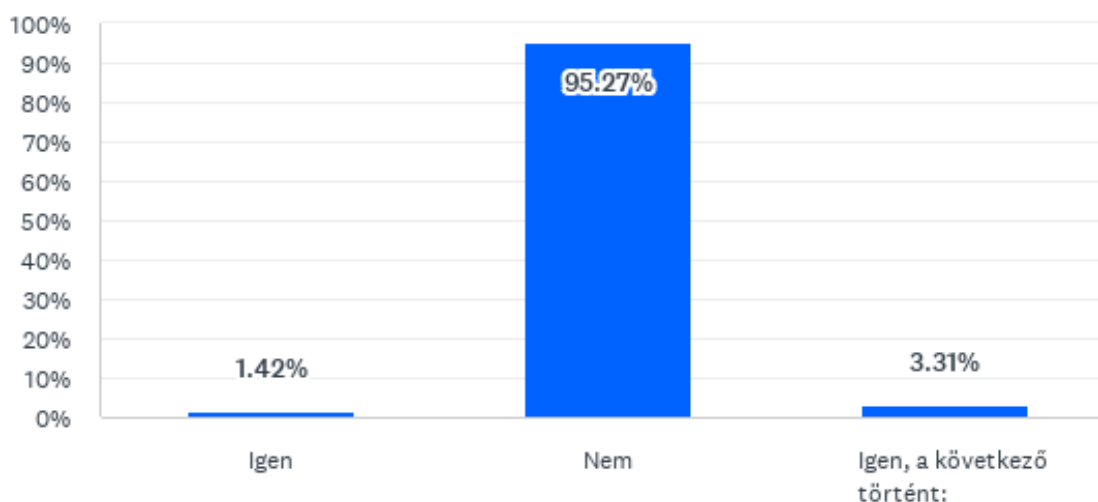
5. A KORMÁNYPÁRT EGYRE ERŐSÖDŐ FÜGGŐSÉGI VISZONYRENDSZERE

Ahogy a Civil Kollégium Alapítvány (CKA) [beszámolója](#) is rámutat, szociális juttatások, a munkahely biztosításának szavazathoz kötése és a megfélemlítés újabb példái kerültek elő a 2022-es országgyűlési választás során. Az Unhack Democracy által megkérdezett delegált szszb tagok hasonló, a korábbi vizsgálatokban feltárt anomáliákról és csalási formákról számolnak be. **A leggyakoribb csalási formák, amik alátámasztják a választási klientúra- és függőségi viszonyrendszer erőteljes jelenlétét:**

5.1 LÁNCZAVAZÁS GYANÚJA

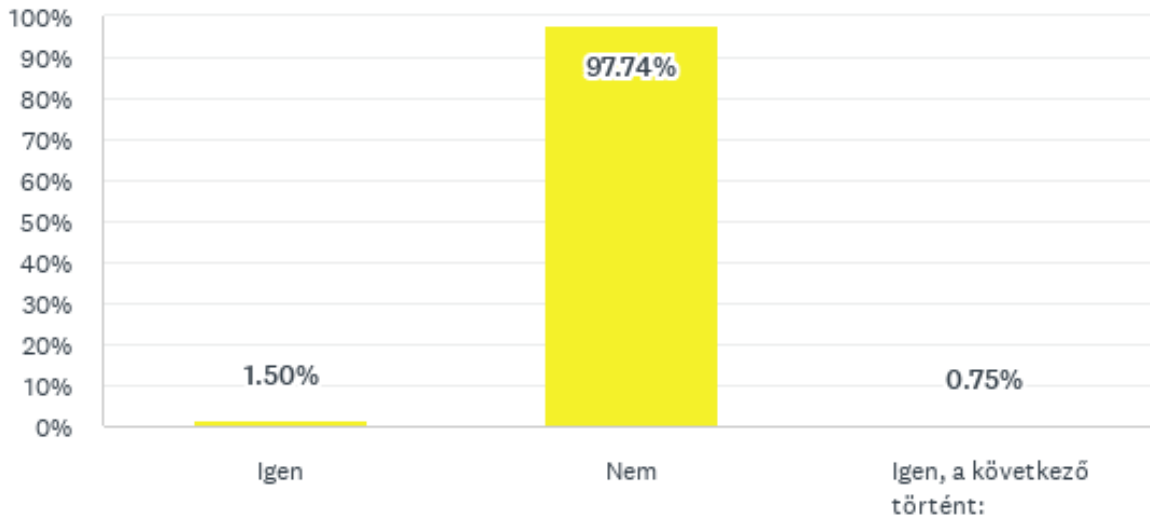
Az összes megkérdezett (delegált és választott szszb tag) **7 százalékánál merült fel a láncszavazás gyanúja, ez ebben a kategóriában összesen 23 esetet jelent.**

**A nap folyamán felmerült-e Önben a láncszavazás gyanúja?
(delegált szszb tag)**

Táblázat 11.: Országgyűlési Választás 2022: Láncszavazás (delegált tagok)

**A nap folyamán felmerült-e Önben a láncszavazás gyanúja?
(választott szszb tag)**

Táblázat 12.: Országgyűlési Választás 2022: Láncszavazás (választott tagok)

5.2 ILLEGÁLIS MOZGÓSÍTÁS

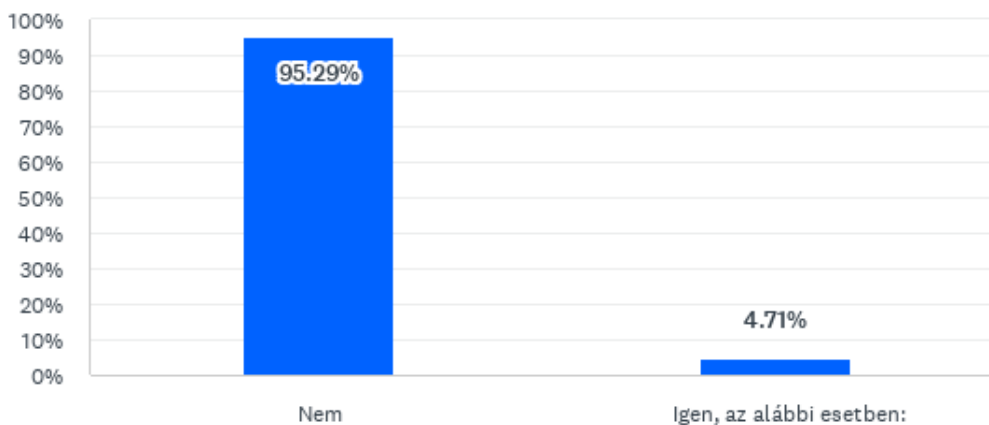
A [Nemzeti Választási Iroda kézikönyve](#) egyértelműen kimondja, hogy az SZSZB tagjai nem továbbíthatnak adatokat a szavazóhelyiségen kívülre.

*„A tilalom célja, hogy az SZSZB tagjai ne jegyezhesék fel, hogy ki volt már szavazni, illetve még ki nem. E tilalom megszegése, tehát ilyen adatok megszerzése (pl. megnézése a névjegyzéken és feljegyzése vagy pusztán megjegyzése abból a célból, hogy azt kiadja), továbbá az adatok kijuttatása a szavazóhelyiségből **súlyos törvénysértés!**“*

A megkérdezett delegált tagok közel **5 százalék**a számolt be illegális mozgósításról, amelyet a szsvazókörön belül észlelt, a **választott tagok közül csupán egy esetet rögzítettünk**. Az utóbbi eredmény **nem meglepő**, hiszen az **illegális mozgósítás a szavazóhelyiségen belül a névjegyzéki adatokkal való visszaéléssel történik**, amit **gyakran a bizottság választott tagjai kezelnek**.

**Felmerült Önben a gyanú, hogy az szszb egyik tagja illegálisan mozgósít (pl. névjegyzék kezelése során adatokat visz ki a szavazóhelyiségből és telefonál)?
(delegált tagok)**

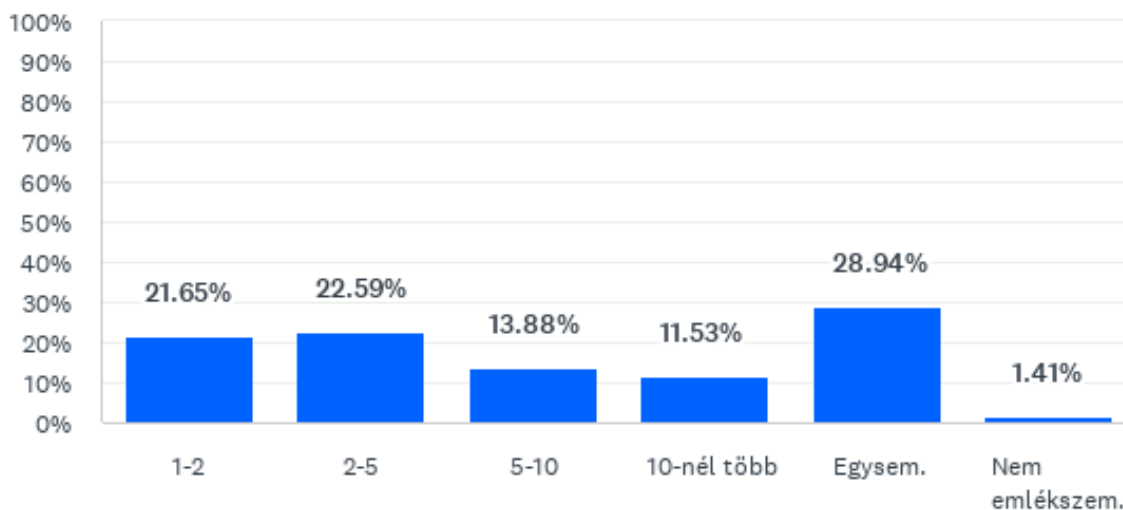

Táblázat 13.: Országgyűlési Választás 2022: Illegális mozgósítás (delegált tagok)

5.3 A TITKOS SZAVAZÁS ALAPELVÉNEK SÉRÜLÉSE

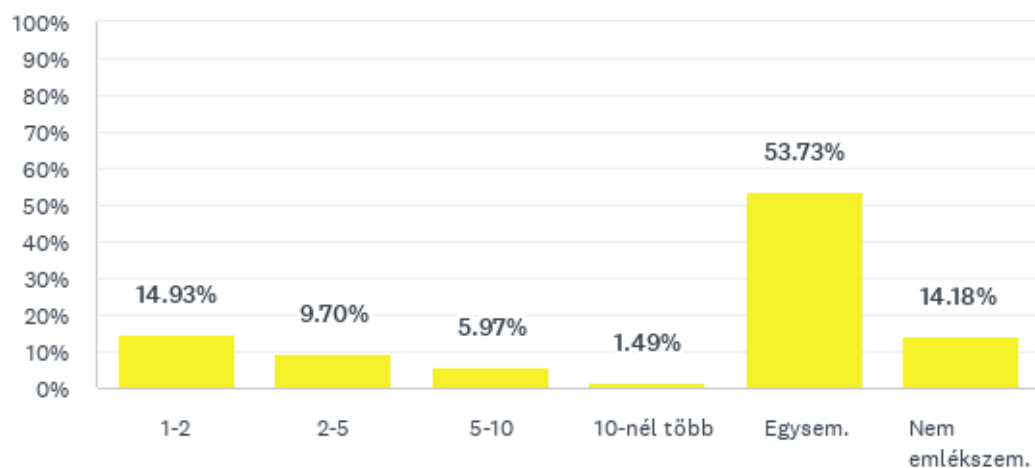
A felmérés eredményeinek alapján megállapítható, hogy a **2022-es parlamenti választás során a titkos szavazás alapelve rendszerint sérült**. A megkérdezett **delegált tagok 11,5 százaléka számolt be arról, hogy több mint 10 esetben több felnőtt tartózkodott úgy a fülkében, hogy a választó nem kért segítséget**. A megkérdezettek további **14 százaléka 5 és 10 eset közé tette ezeket az eseteket, közel 23 százalékuk pedig 2 és 5 közé**. A **választott tagok** ugyan jóval kevesebbszer tapasztalták a szavazás titkosságának sérülését, **de közel 10 százalékuk 2 és 5 közé teszi ezen esetek számát, további 6 százalékuk pedig 5 és 10 közé**. Ezek között a **legtöbb esetben a választót egyik rokona kíséri be a fülkébe, és nem feltételezhető manipulatív szándék mögötte**. Vannak azonban **olyan esetek is, amikor a szavazás titkos alapelveinek megsértése a választói akarat manipulációja céljából történik meg**. Utóbbit az szszb tagok, különösen olyan időszakokban, amikor egyszerre több szavazó is tartózkodik a szavazóhelyiségben csak nagyon ritkán tudnak észlelni.

**Hány olyan eset volt, amikor több felnőtt tartózkodott úgy a fülkében, hogy a választó nem kért segítséget?
(delegált tagok)**

Táblázat 14.: Országgyűlési Választás 2022: Szavazás titkossága (delegált tagok)

**Hány olyan eset volt, amikor több felnőtt tartózkodott úgy a fülkében, hogy a választó nem kért segítséget?
(választott tagok)**

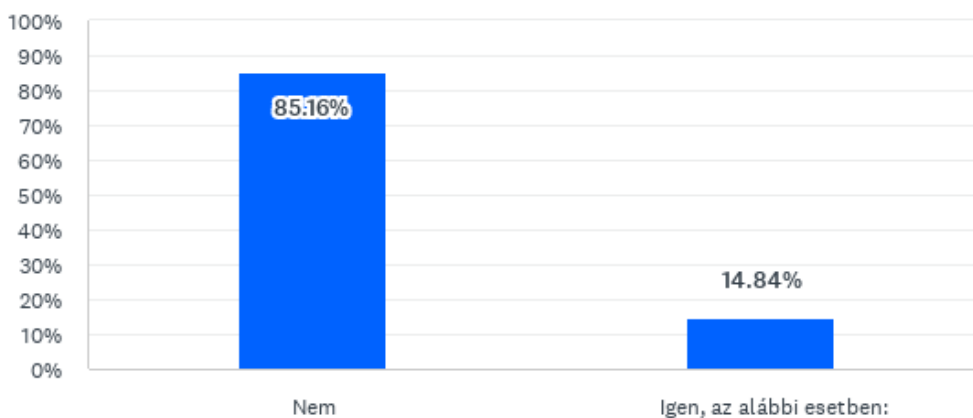

Táblázat 15.: Országgyűlési Választás 2022: Szavazás titkossága (választott tagok)

5.4 A MOZGÓURNÁS SZAVAZÓK BEFOLYÁSOLÁSA

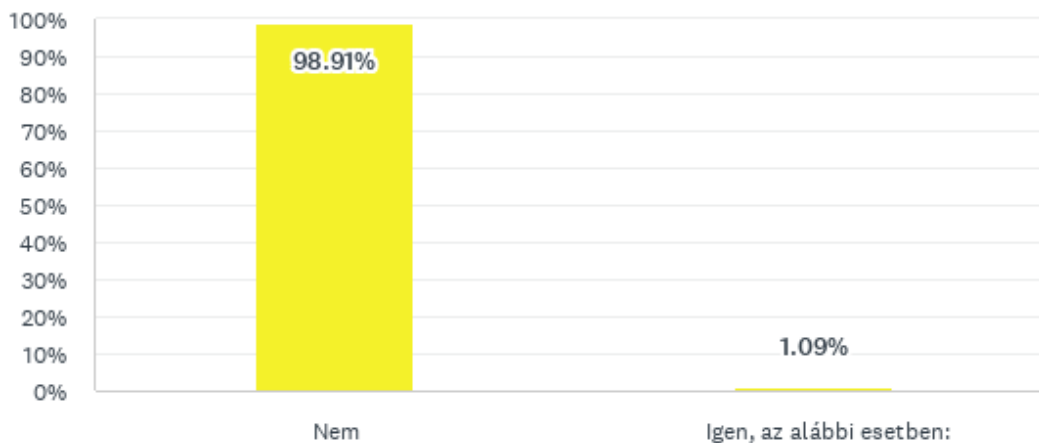
Kiugró adatokat tapasztaltunk a mozgóurnázás közbeni rendellenességek tekintetében. **Míg az előző évekhez képest mindenhol a rendellenességek és csalások számának csökkenését látjuk, ebben a kategóriában jelentős növekedés mutatkozik**, aminek okait a fókuszcsoportos interjúk során próbáljuk majd feltárni. A megkérdezett delegáltak közel **15 százaléka válaszolta azt, hogy mozgóurnázás közben észlelt a választóra tett nyomásgyakorlást**. Meglepő, hogy ezzel ellentétben a választott tagok csupán egy esetről számoltak be.

Mozgóurnázás közben észlelt bármilyen nyomásgyakorlást a választóra? (delegált tagok)

Táblázat 16.: Országgyűlési Választás 2022: Mozgóurna nyomásgyakorlás (delegált tagok)

Mozgóurnázás közben észlelt bármilyen nyomásgyakorlást a választóra? (választott tagok)

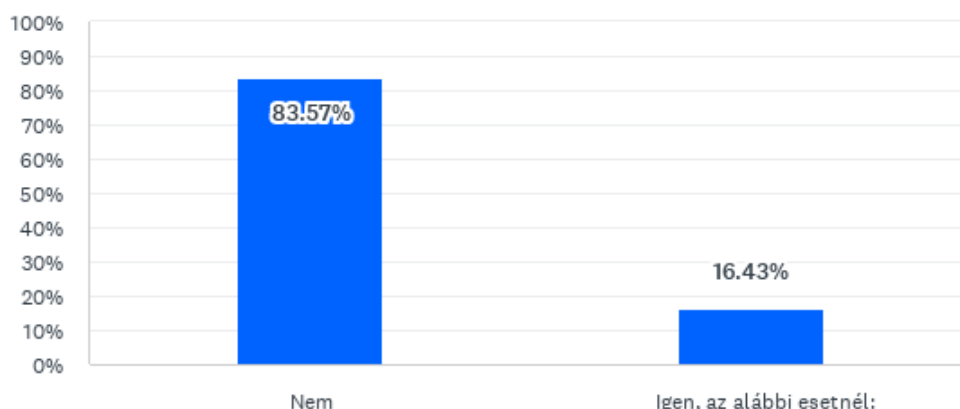
Táblázat 17.: Országgyűlési Választás 2022: Mozgóurna nyomásgyakorlás (választott agok)

6. RENDELLENESÉGEK JEGYZŐKÖNYVEZÉSÉNEK HIÁNYA

Az eddigi felméréseinkhez hasonlóan most is általánosságban megállapítható, hogy **az SZSZB tagok ellenére, hogy számos rendkívüli esetet észlelnek csak ritkán vetetnek fel jegyzőkönyvet az észlelt rendellenességekről**. Sokkal inkább helyben, kevésbé hatékony kommunikációs eszközökkel próbálják orvosolni a helyzeteket. Az írásos dokumentáció hiánya azonban egyidejűleg ellehetetleníti a jogorvoslati eljárást. Ezt támasztja alá az a TASZ-tól kapott információ is, miszerint **igen kis mértékű a szavazás napján tapasztalt jogsértéseket követően a benyújtott kifogások száma**.

A 2022-es országgyűlési választást követően a megkérdezett delegáltak több mint 16 százaléka nem jegyzőkönyveztette a szavazókörben észlelt rendellenességet. A delegáltak ezek között a rendellenességek között a a szavazók befolyásolását, a szavazatvásárlás és illegális mozgósítás gyanúját, a szavazás titkosságának megsértését említették.

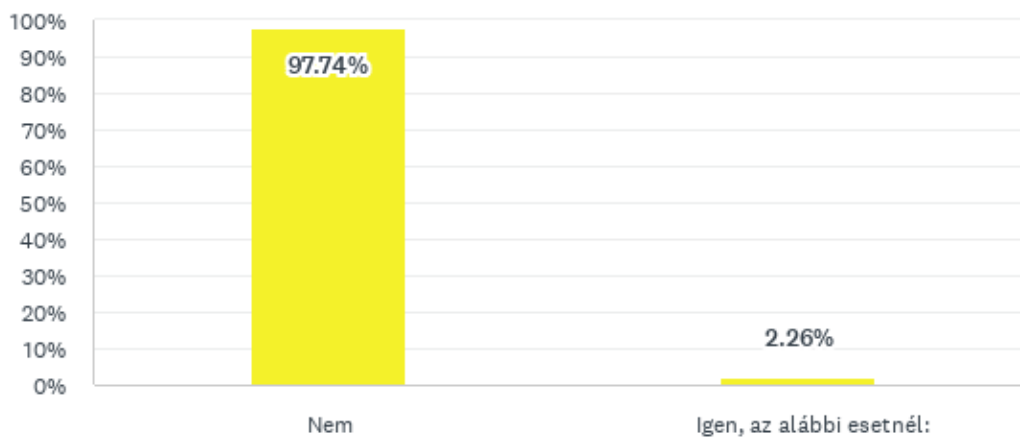
**A szavazókörben észlelt-e bármilyen rendellenességet, amiről NEM készült jegyzőkönyv?
(delegált szszb tagok)**

Táblázat 18.: Országgyűlési Választás 2022: Rendellenességek jegyzőkönyvezése (delegált tagok)

Ennél a kérdésnél jelentős a delegált és a választott tagok visszajelzései közötti eltérés. Míg a **delegált tagok 16 százaléka** mondta azt, hogy **egy észlelt rendellenességről nem kérte a jegyzőkönyv felvételét, a megkérdezett választott tagoknál ez az arány csupán 2 százalék**. Ezen jelentős eltérés okának a feltárására szintén a fókuszcsoporthozos interjúk során teszünk kísérletet.

**A szavazókörben észlelt-e bármilyen rendellenességet, amiről NEM készült jegyzőkönyv?
(választott szszb tagok)**

Táblázat 19.: Országgyűlési Választás 2022: Rendellenességek jegyzőkönyvezése (választott tagok)

UNHACK DEMOCRACY

Az adatelemzőkből, nemzetközi és magyar politológusokból és kommunikáció szakemberekből álló Unhack Democracy célja, hogy támogassa a polgárokat azáltal, hogy eszközöket és tudást biztosít számukra a választások nyomon követésére, és megvédje a demokratikus intézményeket.

Az Unhack Democracy, egy Belgiumban bejegyzett nonprofit szervezet, amit a 2018. évi parlamenti választások után alapítottunk.

A 2018-as magyarországi parlamenti választással kapcsolatos egy évig tartó (kvantitatív és kvalitatív) vizsgálatunk eredményét az openDemocracyn tettük közzé, majd külön publikáltuk a 170 szavazatszámiláló beszámolóját, amit 2019 decemberében prezentáltunk az Európai Parlamentben. Erről a Euronews is tudósított és a hírcsatorna honlapjának 10 legolvasottabb hírei között szerepelt 2019-ben a, Csalás nélkül nem lett volna kétharmada Orbánnak a kutatók jelentése szerint. 2020-ban további 850 delegált beszámolóját rendszereztük az EP és önkormányzati választásról készült vizsgálatunkban.

2020. februárjában az amerikai German Marshall Funddal együtt öt politikai ajánlást fogalmaztunk meg a Europe's Electoral Integrity Must Be Defended from Internal Threats (Az európai választási integritást meg kell védeni a belső fenyegetésektől) címen megjelent publikációban, ami a magyarországi és az EU-s jogállamisági válság választási aspektusával foglalkozik.

Független vizsgálataink külső pénzügyi támogatás nélkül, önkéntesek kitartó munkájának és anyagi hozzájárulásának köszönhetően jöttek létre.

<https://www.unhackdemocracy.eu/hu/home>

<https://www.facebook.com/unhackdemocracy/>

<https://twitter.com/unhackdemeu/>